

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Utkommer hvarje Söndag.

ILLUSTRERADT

Pris för 3 Månader 1 Rdr. B:^o

Enkla. N^o.

8 sk. B:^o

SÖNDAGS MAGASIN.

N°. 3

Göteborg, Söndag d. 16 Juli 1848

3 Qvar.

Den brinnande Vejaria.

Den brinnande Vejaria.

en brinnande Vejaria, af hvilken vi här gifva en afbildning, är föga bekant i Europa. Mutis uppnämnde den efter sin wän, professor Vejer i Cadix, men Linné, som läste i för f., gaf densamma namnet Vejaria. Den är nära förwandt med Rhododendron, dock skiljer den sig derigenom från densamma, att dess blomblad äro flida, det eua framspjutande öfver det andra, utan att wara förenade i en kalk. Vejaria är inhemskt på Peru och Mexicos Alper, der den utvecklar sig i sin fulla skönhet. Den brinnande Vejaria är den skönaste af denna klaf, emedan den glöder som eld. William Cobb fann den i provinsen Chacapoyas på en höjd af 1000 fot och beskrefwer blommorna såsom rosenfärgade. Grenarne äro besatta med stifta hår och bladen med svartaktiga bors. De unga plantornas blad äro på andra sidan öfverdragna med ett rostaktigt kost, men hos de utväxta plantorna deremot äro de blåaktigt gråa och öfwan till dunkelt gröna. Kalken och blomstängeln äro schatterade med gråa hår och försedda med en klabbig saft, som utsvettar från wårten. I England uppdrages Vejaria blott i brisshus, der den utgör en stor prydnad, i det att den i afseende på skönhet täflar med den finesta Agalwa.

Sidenwäfwaren Jacquard.

En höstasten suto tvenne sidenwäfware på ett wårdehus i Lyon och samtalade öfwer dagens händelser. Under den största lifligheten i deras samtal sågo de en bekant gå förbi på gatan. Mannen gick med lutande hufvud och försjuken i djupa tankar.

Hör hit, fader Josef! ropade en af de tre gästerna; will ni ej upprisfa Er med ett glas win?

Jag tackar rätt mycket, swarade wänligt den tilltalade, men jag är ej förslig; äfwen är det sent och min hufstn wäntar mig.

Men det hjelpte ej något afflag, och en af rumlarne stundade ut, fattade den gemensamma wännen wid armen och dreg honom snart med wåld in på wårdehuset. Då gaf man honom ett glas i hand, fyllde det till yttersta rand, föreslog hans frus stål och twang honom att nolens wolens tömma detsamma till betten. På samma sätt nedgades han att dricka flera glas, och den goda mannen blef derigenom helt och hållet förändrad. Han förlorade sin wanliga skygghet och försigtighet, lemnade den honom egna tyflåtenheten och började med kamraterna diskutera den frågan, huru man skulle kunna blifwa rik och lycklig.

För att förverkliga dessa lustflott, menade en af dem, behöfde man blott uppfinna en wäfwaschin och derpå resa till England, för att lyfta de 50,000 fr. som derwarande regering utfatt såsom belöning för en så beskaffad uppfinning.

Du Josef är en sticlig mekanikus, såde en annan; du borde försöka ditt bästa.

Wid dessa ord höjde Josef hufvudet och såg med lifliga, gnistrande och liffem genom ett trollslag förklarade egon på wännen, som på stämt ställt uppmaningen till honom.

Hwad åstundar engelska regeringen för sina 50,000 fr. frågade han otåligt.

Se det i denna tidning, som på det noggrannaste upplyser dig om allt.

Josef fattade tidningen och läste stället, på hwilket man anwifade honom. Sedan tog han några snogsvelsticker, som lägo på bordet, och lät wårinnan gifwa sig en ända segelgarn. Efter några minuter hade han i minatur gjort utkast till en sidenwäfstel, sådan som engelska regeringen önsade sig den, sågande, i samning, Engelsmännen måste hafwa mycket godt om penningar, som wilja betala en sådan summa för en dylik obetydlig het. Jag har wunnit deras 50,000 fr. Derpå uppstod Josef och flydde hem.

Åtta dagar efter denna händelse på wårdehuset såg Josef en stön morgon en gendarm till häst hålla utan för sitt hem, sitta utaf och komma in i huset. Detta war under dessa tider intet godt tecken, och wår mekanikus tog ej utan försträckelse utur ordningemannens händer den skrifvelse, som detsamma öfwerläste.

te. Han uppfordrades dermedelst att ofördröfligen begiwa sig till h'r prefekten.

Josef dröjde ej att efterkomma befallningen och på mindre än en sjerdedelstimma stod han för statsprefekten, med skygg wäntan på hwad som komma skulle.

Min herre, tog prefekten till ordet, ni har uppfunnit en wäfwaschin.

Jag? swarade Josefs förwånad, ty han hade helt och hållet förgätt, att han på wårdehuset roat sig med sammanfattningen af en sådan, jag skulle hafwa uppfunnit en wäfwaschin! Ni tar troligen miste om personen, h'r prefekt.

Tro ej att jag ej wet hwad jag säger. Den resa till England, som ni har i affigt, är ej möjlig. Rugen auktoritet i Frankrike skall för en sådan utfärda pass åt Er, ty man har öfwer allt utdelat befallning att quarhålla Er.

Min Herre, jag försäkrar Er heligt att jag ej begriper huru jag kommit till denna ära.

Känner ni denna maschin?

Min Gud, det är ett lefwerk, som jag utfört med glädet i hand.

H'r Jacquard, allt det der är temma undsygter, med hwilka ni ej warar någon. Jag har så wäl här som i Paris tillrågat de mest kompetenta dommare. Alla hafwa erkänt uppfinningens förträfflighet. Ni skall genast resa med mig till Paris.

Till Paris?

Ja, man förespänner redan hästarna för wagnen, som skall föra ej till första konsulu.

Till första konsulu?

Till första konsulu. Han skall ej ringare belöna er uppfinning, än den engelska regeringen will göra det. Ni skall alltså ej förlora något, om ni afbryter er underhandling med utlandet och gifwer edert fädernesland en ära, på hwilken detsamma har det rättwisa anspråk.

Derpå tog prefekten Jacquard under armen och steg med honom trappan nerföre, och snart besunno sig båda på wägen till Paris, hwarest de genast hade en konferens med minister Carnot.

Carnot hade sjelf otroligt bråkat sitt hufvud med att lösa det problem, som Jacquard nu löst, och kunde derföre ej föreslå sig, att en sådan arm skickare, som Jacquard, skulle hafwa mer förmått än han, den lärde matematikern.

Ni, ropade han till den arme arbetaren, i det han måtte benom isran tepp till tå, ni skulle kunna utföra en sådan tanka. Gå er wäg; ni är en Charlatan, ni ljuger.

Min herre, när man har hwita hår, ljuger man ej. Det will jag berisa Er. Gif mig tråd, sticor och litet segelgarn.

äfvenfem en såg och en hammare, och ni skall så se, att jag ej är någon Charlatan.

Härpå började han med sin flicknit att tälja pinnar, miniatyrer af de färskilla beståndsdelarne i en väffel, och sammansatte inom en sjerdelstemma modellen till en maskin, som på det aldratybligaste löste problemet.

Nå, min Herre, är ni ännu af den mening, att jag är en Charlatan, frågade Jacquard, full af ädel sjelfskänsla, när han hade lemnat modellen åt Carnot.

Under sammansättningen af modellen hade en annan herre inträdt. När Carnot hade besett modellen, lemnade han honom till den främmande.

Carnot, sade denne, ni är öfvervunnen. Jacquard skall i sin skala åt mig utföra sin väffel.

Min wän, tillade han, börja edert verk redan i dag. Er lycka är gjord. Ni skall så bo i Conseruatorium för konst och industri och bekomma en pension af 6000 fr. Med dessa ord lemnade han Jacquard och prefekten.

Hvem war denne man, som uppfordre sig så ytterst wänskapligt emot mig, frågade Jacquard prefekten.

Det war Napoleon Bonaparte, förste Konsuln.

Bonaparte? Hvilken lycka!

När Jacquard kom till Conseruatorium, gjorde han sig genast färdig att börja arbetet. Tre dagar wero ej ännu förflutna, då han war färdig dermed. På sjerde dagen war han redan fysiskt med en annan maskin, på hwilken hans tanka blifwit rigtad genom en ej ännu fullbordad piece, som kommit från Bancanson, och som han wille medtaga såsom ett minne till Lyon. Just som han arbetade som bäst, öppnade sig dörren till hans verkstad och förste konsuln inträdde.

Huru står det till med min väffel, ropade han till Jacquard i nedlåtaende ton?

Han är färdig, min Herre, swarade Jacquard enkelt.

Men jag igenkänner ej i den maskin, som ni har under händer, den, hwartill ni hos Carnot försärdigade modellen.

Ideen till den har jag fått från Bancanson. I maskinkammaren finnes en utförd model, som efter mitt utförande ganska wäl kan ersätta den dyra maskin, på hwilken man för närvarande wärfver en schal för er gemål, och som desutom gör för de stafsars arbetarne arbetet möjligt, utan att de derföre behöfwa blifwa krumbenta och krokiga.

Jacquard, sade förste Konsuln, fattade mekanikens genom hårdt arbete wankälba hand, ni är en stor medborgare. Swarför har ni ej förut gjort bruk af eder mekaniska talang?

Det kommer sig deras, att mina förältrar ej besuto medel för att låta mig wid wal af yrke följa min böjelse. Jag måste inlära deras yrke och blifwa sidentwärfware såsom de. Men då jag

för detta yrke hwarken hade tillräckligt krafter eller tillräcklig håg, gjorde min far mig till bokbindare. Men ej heller detta yrke war efter min smak, och jag så godt som nödgades af min far att öfvertaga en hattfabrik. Denna näring gick bra och inbragte mig så mycket, att jag kunde köpa mig ett litet hus. Kom så belägringen af Lyon; mitt hus blef ett wof för lågorna och jag måste fly. Lyckligtwis hade jag en son i republikens tjenst. Han räddade mig på det sätt, att han lät upptaga mig i sitt kompani. Ett halft år tjenade wi vårt fosterland som goda soldater. En gång hade wi att beså en het kamp. Wi slogo fienderna på flykten. Just som slagningen war afgjord, träffade en fiendtlig kula min son i hjertat. Jag drog honom ur folksträngfeln, men detta war allt, han war död. Jag entledigade mig nu från soldattjensten och wägade återwända till Lyon; men mitt förra yrke kunde jag ej återtaga, ty mitt hus war brändt och min verkstad ruinerad. Jag blef mekanisk och reparerade gamla sidentwäffstolar. Så leide jag till det ögonblick, då prefekten med wäld förde mig till Paris.

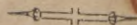
Napoleon klappade här berättaren på skuldran, lofwade honom att snart återkomma, för att tala med den beskedlige mannen öfwer hans eminenta talang, och gick derifrån, lemnande Jacquard i den lyckligaste sinnesstämning.

Jacquard gjorde den nya wäffstolen werkligen färdig, men Napoleon såg han ej mer. Denne hade att tänka på krigsrustningar, och dermed glömde han Jacquard och hans wäffstolar, ja till och med det löfte, han gifwit honom.

Jacquard wille emellertid skaffa sin wäffel uppmärksamhet och sökte att få den exponerad wid en offentlig förewisning af industriprodukter. Detta lyckades. Han erhöll dertill en medalj i brons såsom belöning. Kommissionen, som tillerkände honom detta pris, begagnade härwid de karakteristiska orden: "Att upptäckaren af en mekanism, som wörd fabrikation af brescherade arbeten inbesparar en arbetare."

Men Jacquard war mer än nöjd med denna erbarmeliga artighet. Han återwände till Lyon, glad som en kung, och gaf sin hustru den första schal, som blifwit wärd på hans stol, lifasom patent till en pension af 6000 fr. Madam Jacquard war utom sig af glädje, då hon såg sig så rik; hon omsammade den återkomne maken ena gången efter den andra och ropade: "Det är min man, en werklig man, som jag älskar, en gudomlig man." Hon plögade och wärdade honom såsom ett barn och sade till sina grannhustrur: nu weta pariserboerne, att det finnes folk äfwen i Lyon.

(Fortsättning.)

(Fortsättning från N:o 1.)

VI. Eråta, strid och djurist wåldsamhet äro naturliga följder af den fortsatta begifwenheten på slafkan.

Is hafvet.

Det är förgäfligt att uppehålla sig uti isens regioner, der det herrskar en den dödligaste enformighet. Intet grönt, intet blad, blott några bleka mossvärtar hafwa här sin näring. Der herrskar en ewig, oföränderlig vinter. Jorden är omhöljd af en ewig snömantel, och till och med under den korta waraktigheten af ett slags sommar trotsa oceanens snöberg selens strålar.

Och dock ha dessa förgäfliga länder sina inuwanare, men de weta ingenting om en bättre tillvaro; de underhålla sitt lif med bergens mos, suga den frusna snön, döda hafwets widunder, för att winna deras tran och späd.

O, huru underbar är ej människans häg, som driwer henne från glädjen af den herrligaste natur, bort till dessa ödemarker, för att der tillbringa många, långa år. Mer än en gång har detta skett.

Der seglar midt emellan isberg ett europeiskt fartyg; det är en expedition på upptäckteresa. Beundrom civilisationens ande. Dessa matroser, dessa officerare, dessa lärda hafwa lemnat allt, fädernesland, familj och hemlandshärd, för att utforska dessa ödemarkers natur.

Den förste, som besökte dessa trakter, war portugisaren Gaspar Cortreal. Uppmuntrad af sina framgångar företog han i början af 16:de århundradet sin andra resa, men wände aldrig tillbaka. Hans broder, som utreste, för att söka honom, delade samma öde.

Ifrån denna tid gjordes blott enstaka försök att besegla dessa obebodda regioner, för att närmare, wettenskapligen lära känna dem, tills ändligen England, sedan freden medgifwit tillsammans ett fredligare förfogande öfwer sin flotta, först tänkte på den gamla planen, att upptäcka en genomfart, den så kallade sydweckliga mellan Europa och Amerika, för att på kortare wäg än hittills komma till Indien. Denna expedition, som föreslods af Kaptenerna Ross och Parry, återwände efter 6 månader, utan att något hafwa uträttat.

Ross och Parry gjorde sedermera tre resor mot nordpolen och på en af dem måste de öfwerwinttra, då de ej kunde finna utgång för sina båda skepp Hecla och Griper. Sedan de insett omöjligheten att utkomma, öfwerlemnade de sig åt sitt öde, såsom man kunde wänta af modiga män. De träffade alla möjliga försigtighetsmått, för att rädda sig sjelfwa och skeppen. Seglen sammandrogos och på förbäck bygdes tak, som täcktes af segelverket. Förbäcket afstödes så mycket som möjligt, för att bereda plats för manskapets nödwändiga öfningar. I det inre eldades kaminerna och en klok utportionering af lifsmedlen hindrade utbrott af förbjugg. När wädret så tillät, begåfwo sig matrosarna ut i det fria, för att der företaga hälsosamma froppöfning-

gar. I början kunde de ännu iaga; men då årstiden widare framryckte och djuren drogo bort, woro de ensam i denna örhörda isöfen, hvars tyfnad endast afbröts af tjuret af wargar och isbjörnar, som blifwit sitt fädernesland trogna.

Men man måste ej blott motswara de froppsliga behofwen; man måste också förja för själens. Man författade journaler, som skickades från en skeppet till det andra, man upprättade till och med en theater och anlade en skola, och mer än en matros, som lemnade hemmet rå och obildad, återwände, om och med förfrusna lemmar, dock till själen förfinad och förädlad.

Så förgick wintern. Tre långa månader woro redan förhunnna, då man d. 3 Febr. 1820 från en af Heclas mastler åter såg hennes strålar och hennes stjärna d. 7 Febr. åter wisade sig på horisonten. Först i Augusti återwände renarne och gåfwo sålunda tillkänna att skeppens öde wore närmare ett gunstigt slut. Man jagade efter de återkomna djuren, sålde två af dem och höll en länge saknad glädjemåltid. Skeppen befriades från deras winterkläde, man återgaf masterna deras segel, hufvade ankare och ifrån båda skeppen skallade glada fröjderer. Isen gaf wika, farten war fri och lycklig. Efter några månader landade man wid fäderneslandets kära kust.

Festerna hos de gamla Ryssarne.

Denna fest upptod samuelikt wid tiden för Zarernas herrskarewälske och flyttades med detsamma från Moskwa till Petersburg.

Denna wilta fröjdest fest firades aldrig utan wid utemordenliga tillfällen. Under Katharina II förefom den för sista gången, och uteblef från denna tid, ej för de stora utgifternas skull, utan emedan den sållan ändade utan betydliga olycksfall.

Dagen före festen strömmade redan på morgonen hela den talrika befolkningen ifrån Petersburg till platsen, som utbreddes sig framför winterpalatset; dock, så widsträckt och denna hta är, förwäddes den ej rymma de alltid mer och mer tillströmmande massorna. Människobrosten woro presade mot människobrosten och ingen fri rörelse war möjlig. Fönsterna till de hus, som stötte till palatset, woro besatta med tallösa, högtidsklädda åskådare. Dwan på taken, ända upp till de högsta spetsarne, böljade och trängde sig en befolkning, lika fattig som den nere på jorden.

Framför kejsarinnaens balkong stod en stor ställning, som terasformigt höjde sig nästan upp till husens tak; denna pyramid war betäckt ofswaniscän och ned med purpurrodt siden; ifrån den tvåra spetsen af denna teras blickade ett skönt smyckadt orhuswud med förgyllda horn. Bredwid detta purpurberg war en djup basen af marmor, wid hvars rand hängde bågare af glas i

mängd. Framför stormfästans och thronföljarens balkong prälade en dylik upphöjning, blott med den skilnad, att denna war betäckt med himmelblått tyg och att det ärewördiga orhusvindet war prydt med förfyllrade horn; wid sidan war en lika bassin. En dubbel rad militär omgaf det hela; men blott med möda motsiöd denna lefwande mur folkets trängsel. Ett doft ljud, likt en aflägsen åska, höjde sig från den sammanprejade mängden, som syntes utgöra en enda jättetropp; ty hela staden war likasom utdöd och hela des lif förwisadt till denna punkt. Då steg en raske mot himmelen; det djupa dånet astog; i den tallose mängden herrskade dödstyfnad. Nu dånade ett kanonkott och plörsligen klingrade sig frigarens leder. Med ett wildt hurrarop, för hvars ljud jorden barrade, störtade folket löst på sitt byte. I ett nu war ställningens sidenbetäckning borttagen och flinor, kerswar, gäsp och harar, som delts derunder, flöge ur hand i hand. Högre, ännu högre till den brunstefta oren tränger en stormande mängd. Medan är en af de kraftigaste uppe, redan fattar han de guldene hornen, då rycker honom någon ofundsjukt i benen; han störtar och försvinner i den beljande massan; om han räddades eller ej, wet ingen dörlig.

På samma gång som detta wäsen pågår, höres ett kanonkott; ur bassinen springer en blodröd ström af win. De förtiga åskådarna stunda jublande till den festliga fällan. Snart äro bågare, frus och glas sönderslagna och man berjar pumpa i sig med mösor, hattar och händer. En matros kastar sig öfwer brunnens kant, för att på det enklaste wis, med munnen, upphämta winet, men den beljande massan-bakom honom tränger på, han förlorar jemmugten och störtar hufvudtunga i brunnen. Han sjunker i nektarn, men dyker jublande terrer och triss i det ädla elementet såsom fisken i watten. De andra, ofundandes hans lycka, gripa honom i linwen, för att utdraga honom ur hans lyckliga belägenhet. Men hon undkänner dem, lyckas att afdraga sin höfvel, fyller den och stiger åter upp på terra marfen.

Smellertid hafwa några waghalsars förföf lyckats att bemäktiga sig hornen. De wilja dermed stunda till flottet, för att uppbära det för detta byte bestämde pris; men det har sig swårt att komma dit. Hofande knytanswar höja sig, kuiswar blånska. Ändtligen lyckas det några att med troskerna tränga fram till flottet. Såsom flugskidan i detta jubel höres ångestfriet af en lärard, som blifwit nedtrampad under den beljande massans fötter. Detta säger dock ej den allmänna glädjen.

Nu är ingenting mer att tillfämba sig eller att göra till bytte. De båda stolta jätteorarne äro söndersturna och sönderstutna. Fontainerna springa ej mer, sista droppan af den kastaliska fällan är uttömd. En pans af hwila inträder; då dundrar ånyo ljudet af pukor och trumpeter. På balkongen framträder en härold och förkunnar den nog kända orsaken till festen. Inbelsfriet af

hundra tusen slutar hans underrättelse. Nu tränger sig massan närmare intill kejsarinmans balkong och afwaktar festens sista pris. En man utträder på balkongen. Han har en rikt smyckad pung. Han griper i den, och ett guld- och silfwerregu faller ner öfwer folket. Man kan lätt tänka sig, hwilka uppträden som här komma i fråga. Flera menniskelif gå förlorade. Slutligen finnes ej mera guld eller silfwer i wäskan; men folkets girighet fördrar mer. Han är då nödsakad att utkasta sjelfwa wäskan. Nu råna kanonerna för sista gången; festen är slut och folket drar sig tillbaka. Af festen är intet spår kvar. Folket har bemäktigat sig till och med hfallsar och bräder. Intet spår utwisar den rörelse och det wilka lif, som för en stund sedan rödde sig här.

Underbar räddning.

Den 31 Oktober 1846 hade af hafwets bränningar en båt blifwit uppkastad på den östpreussiska kusten. Folket stundade genast fram för att rädda den, men förbräcktes, då de funno två afmagrade faclar i liggande ställning, med armarne frampaktigt försade omkring båtens twärbräder, och till utseendet doda. Wid närmare påseende besanns, att en af de olyckliga ännu war wid lif. Emånigem lyftades det att genom en sorgfällig wård, genom wärma, mat och dryck återbringa honom till lif. Så mycket man af den swagt tillfrisknade kunde inhämta, wore de båda Nyssar och hade uppehållit sig på rebben wid Niga, der de blifwit fattade af stormen och drifna till sjös. Sedan alla förföf blifwit förgäfwes att nå något steyp eller land, öfwerlemnade de sig åt det rasande elementet och drefwo under qualen af en gyunt lärande hunger omkring på hafwet i åtta dagar, tills de ändtligen senstoria kastades på land.

Födgeni.

"Säg, Behnhammel," frågade en Berliner-preletär den andra, "hwilken näring drifwer du nu för tiden? Du har alltid så många affischer under armen." — "Det will jag förlära dig, Kielmeher," sade Behnhammel. "Jag är anstald wid den guldlösa politiska Clubben och wid der fromma patriotiska Clubben. För den politiska Clubben kliftrar jag affischerne upp och blifwer derföre wäl betalt, och för den patriotiska Clubben rufwer jag besamma åter ner och blifwer afwen berföre wäl betalt; på detta wis föder jag mig mycket rebligt och anständigt.

Fransmännen äro dock ett besynnerligt folk; det går med dem som med mannen, som egde ett positiv, som endast spelade ett stycke — hans favoritstycke.

En dag får han plötsligen den idén, att det dock i grunden är ett uselt stycke och eins, zwei, drei, —

massakerar han hela positivet.

(Corfaren.)

Från frigstheatern.

General Wrangel. Ah, högtärade! hvarföre wille ni icke bli wa på denna sidan; wi skulle nog hafwa roat oss. Kom åter på en stund.

General Sedemann. Ni är allt för artig; nej kom Ni hit, högtärade! här är det en så skön plats; ah, hwad jag hagas! Kom! Ni kan ej bewefas, Erö Excellens!

(Corfaren.)

Anekdoter.

Mirabeau sade en gång: "I ett land, som har pressfrihet, måste man också hafwa friheten att säga dumheter." (Denna sats blir äfwen hos oss begagnat af många.)

Hofnarr fallades i forntiden den, som rätt fram sade hofnarrsanningen. Det kunde icke skada, om nu för tiden folknarrar uppstodo, d. w. s. sådana, hvilka äfwen sade folket sanningen.